

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.
Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-
évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium;
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

A konfesszió értéke.

A protestantismus elvi alapján álló egyházak hitvallási iratai a történelmi fejlemények kényszerítő hatása alatt és védelmi célból láttak napvilágot. Eszerint azok úgy általában, mint közelebbről a református keresztyén egyház hitvallási okmányai, jogosultak sőt nélkülözhetetlenek, szükségesek és hasznosak. Ebből önként következik, hogy értékök van.

Igenis, van értékök: mert a hit és élet terén kalauzolnak, erősítenek, irányt és célt mutatnak, jellemképző, öntudatra ébresztő, akarátnevelő hatásuk kétségtelenül tapasztalható. Kicsoda tagadhatná, hogy az egyes egyházak a maguk hitvallásai révén úgyszólván kiírthatatlan jelleget itatnak bele tagjaiknak, híveiknek a lényébe; azonosítják az egyén szellemét, ítélkezését, törekvését a maguk különleges rendszerébe foglalt elvekkkel, célzatokkal. Még a különben független gondolkozású emberekné is bizonyos nemű elfogultságot és egyoldalúságot észlelünk olyan kérdéseknél, amelyek tisztán vallási, vagy egyházi dogmákra, szertartásokra avagy épen közelebbről felekezeti váltanokra vonatkoznak. A katolikus ember például egész buzgósággal és meggyőződéssel képes védelmezni a képtiszteletet, a pápa egyházi főségét és csalatkozhatatlanságát, sőt talán a papnőtlenséget is, amely evangéliomellenes találmányoktól a protestáns ember irtózik; viszont a protestáns hívő egyedül Krisztust vallja az egyház fejének, ragaszkodik az isteni elevevégzés tanához, elveti az úrvacsorai átállagulás dogmáját, míg a pápai hitrendszer ezeket a biblia szellemével és szövegével egyező tanokat nem fogadja el. Ezért van az, hogy az elválasztó dogmák, úgyszintén a ceremóniák, regulák, normák, mint megannyi kiegyenlíthetetlen ellentétek, sziklafalaként meredeznek az egyes keresztyén felekezetek között. Mindezeknek pedig nem a biblia az oka, hanem igenis a bibliát alkalmazó egyes konfesz-

ziók szelleme és irányzata. Bármennyire különösen hangzik is tehát, de tulajdonképen úgy van a dolog, hogy nem annyira a biblia, mint inkább a konfesszió nyomja rá a maga bélyegét a keresztyénekre. A tridentinum szellemében és légkörében nevelt férfi és nő egészen más jellemmé alakul, mint amilyenné válnak a református ifjak és leányok a heidelbergi káté meg a helvét hitvallás vezérlete mellett. Más hatást gyakorolnak, más jellemet formálnak a Luther kátéi és mást a római, az eгри, vagy hát a rakovi katekhismusok. Ez egészen természetes és indokolt, úgyszintén az is, hogy kiki aszerint és annyira értékeli a hitvallása tartalmát, szellemét és célját, amint és amennyire annak hatását, áldását, következményeit a maga életén és a társadalmi vagy állami vonatkozásaiban tapasztalja.

Figyelembe veendő még a köznapi élet jelenségei is. Kiváltképen az újabb időkben egyre hangoztatják és sürgetik vezető állású férfiaink a református szellem ápolását és érvényesülését. Bizonyára azért, mert a többi egyházak hitvallási szellemének dominálásra irányuló törekvését s ennek veszélyeit lépten-nyomon észlelik, sőt szinte kihíva látják a református egyházat intézményeinek védelmezésére, lényének erősítésére és lételemének biztosítására. Kérdem azonban, honnan szerezhető meg, avagy miképen sajátítható el a református szellem? Magából a bibliából nem: mert onnan prófétai, apostoli, evangéliomi, keresztyén szellemet igenis nyerhetünk, de emellett egyszersmind akár pietismussal hivalkodó, akár liberalismussal játszó, tétlen, közömbös és csupán névleges reformátusok maradhatnánk. Avagy talán beérnők az őseink hagyományos református szellemének átöröklésére való hivatkozással, azt mondogatván, hogy mivel az apáink hű reformátusok voltak, tehát nekünk is azoknak kell lennünk! Csakhogy ám ők nemcsak tanulták, vallották, átérték és érvényesítették a hitvallást, hanem annak épségéért, fennmaradásáért küzdöttek, verítékez-

tek is, és nem restelték, sőt büszkén hangoztatták a helyét hitvallástételt követők szép és jellemző nevét s annak országos törvénybe iktatását is kivívták. Igen, mert a magyar református egyház közszellemének forrása, alapja és tápláló, gyarapító eleme kezdettől fogva a református hitvallás volt és ma is az: viszont a református közszellemnek az egyes tagokban való megnyilatkozása ébresztő, megelevenítő erő, termékenyítő, alkotó tényező, szóval — lélek és élet!

Igazán érthetetlen és igazolatlan tehát, hogy míg az evangélikusok a Luther káteinak és az augsburgi hitvallásnak, a katolikusok pedig a tridentinum szellemében készült kisebb-nagyobb kathechismusoknak és általában bármely felekezet a maga konfesszionális tanainak kötelező és beható oktatását a legelsőrendű vallásügyi teendőnek tekintik: addig éppen a mi hazai református egyházkerületeink — a közelmúlt időkben — a symbolikus jellegű és érvényű református káté és hitvallás tanítását a tantervekből az egész vonalon törölték s e helyébe különféle szurrogátumokat alkalmaztak. Ennek a merőben önmegfeledkezésből eredeztethető szerencsétlen intézkedésnek a természetes következményei nyilvánvalók, ilyenek: a református öntudat színtelenedése, erőtlenség, az egyháziatlanság elharapózása, a közönyösség terjedése, az ősi magyar református intézmények

támogatása körül régebben tapasztalt áldozatkészség hanyatlása és egyéb, itt e helyen nem részletezhető körtünetek, amelyeknek mint megannyi intő jeleknek láttára meg kell érteniök az őrállóknak, előljáróknak, pásztoroknak, tanítóknak, gyülekezeteknek és tagoknak egyaránt, hogy az ősi református keresztyén szellem ápolása, erősítése és terjesztése irányában halaszthatatlan teendők vannak és ebben a tekintetben — amíg még nem késő — meg kell tenni a köteleességét egyen-egyen minden református embernek és egyetemlegesen az egész magyar református keresztyén egyháznak.

Az első lépés az legyen, hogy tanítsuk, ismertessük, terjesszük tanintézeteinkben, gyülekezeinkben, hitsorsosaink között a szent biblia mellett a mi ősi és elvülhetetlen becsü hitvallási okmányainkat és ezen az úton is, segítsük virágzásra, gyümölcsözésre, erősödésre, dicsőségre a múltban példás állhatatossággal és eredményesen vitézkedő, a jövőben pedig az igazság Lelkének fegyverével győzedelmeskedő magyar református keresztyén egyházat!

Dr. E. J.

A lelkészképzőintézet családi rendszer szerinti átalakítása.

Egyházkerületünk legutóbbi közgyűlése elé az illetékes szerveken át indítványt nyújtottam be az iránt,

Tárca

A magyar nóta.

Írta és 1917 február 7-én a nagyváradi református tanítónőképzőintézettel kapcsolatos leányegyesület jótékony célú ünnepélyén Nagyváradon, a megyeháza dísztermében előadta **Papp Géza** temesvári református táborigazgató lelkész.

Igen tisztelt Hallgatóság! Azon a napon, melyen a rendezőség megtisztelő felszólítását megkaptam, ugyanakkor kaptam egy táborigazgató lapot is, mely egy barátom hősi haláláról hozott hírt és a következő kis történetet újtotta fel emlékezetemben: 1915. év tavaszán, mikor az orosz frontra utaztam, a felvidék egyik városának vasúti éttermében véletlenül két volt tanuló társammal találkoztam. Mindketten a legközelebbi katonavonatot várták, hogy a bukovinai harcra utazzanak. Találkozásunk régi, kedves diák-emlékeket újított fel. Fájt az emlékezés. Mindegyik otthon hagyott kis családjáról beszélt, panaszkodott. Majd asztalhoz ültünk le s ki-ki a maga gondolataiba merült. Körültünk csend volt. Halani lehetett, hogy dalolnak valahol. Egyre közelebb és egyre erősebben hallatszott a dalolás. Az ablakon át látni lehetett, hogy vonat gördül be az állomásra. Az érkező katonavonat hatalmas teste felvirágozva, zászló-

san valamely ünnepélyre vágató pompás, díszes kocsisorhoz hasonlított. S a kocsikban a katonák bokréttánsan, felpántlikázva oly önfeledetten daloltak, mintha lakodalomba mennének. A magyar nóták a vonat ablakaiból szálltak fölfelé, hogy kövessék a magyar alföld felé úszó fehér felhőket. A nótákban mintha vérünk muzsikája szólott volna, hallattára szívünkben meleg bugyogást éreztünk. Sirt a nóta. Volt mit siratni. A közelmúltban a szerb hadjárat szomorú emléke még ott feketélt, mint valami sötét árny. A Kárpátok szent bérceit orosz csizmák tapodták. A közel jövőben az olasz és román árulás már ott kísértett. Ellenségeink gonosz terve, hogy fel akarják osztani Magyarországot, nyilvánvaló volt már. A katonák bánatosan énekeltek, úgy, mint ahogy a pacsirta szokott énekelni odahaza a magyar rónák felett fájdalmasan, szépen, csodaszépen. Elmerülve hallgattuk. Az egyik barátom megjegyezte: De nagy kár volna, ha magyar nóta nem volna a világon. A másik meg szomorúan hozzátette: Hej, volt egyszer egy szép Magyarország!... És eltörzült arcát tenyerébe temette. Látszott rajta, hogy iszonyúan fájt kimondani ezeket a nehéz szavakat. Amint fölemelte fejét, a szemében könnyek csillogtak s én úgy láttam, ezek a könnyek nem otthon hagyott árva családjára vonatkoztak, amelyről kevéssel azelőtt panaszkodva beszélt, hanem valami

hogy lelkészkepzőintézetünk a külföldön már bevált s egyes helyeken (pl. a budapesti theol. akadémia internátusa) nálunk is sikerrel kezdeményezett családi rendszer bevezetése alapján fejlesztessék át, vagyis, hogy a mai igazgatói intézmény helyére családfő állítsassék. ki családostól a lelkészkepzőintézetben, az intézeti tagokkal együtt lakják, étkezzék s dolgozzék, hogy így a tagok állandóan a családfő ellenőrzése, vezetése, irányítása s a családi élet nemésítő hatása s üdvös fegyelme alatt álljanak. Szükségesnek látszik az intézet oly irányú átfejlesztése, mely szerint a theologusok egész élete egységes irányítás alá helyeztessék, mert a a vezetés sikeressége bármilyen odaadással működő, de a tagokkal csak egyes alkalmakkor érintkező igazgató s tanári személyzet mellett meg sem közelíthető. Indítványom megtételében az a meggyőződés vezetett, hogy az ú. n. családi rendszer alkalmazása mellözhetetlen feltétel minden, céljának megfelelni akaró internátusban, sokszorosan kívánatos és szükséges ez épen a lelkészkepzőintézetben, mely tudomány, hit, kötelesség- és hivatásérzet, erkölcsök s az egész életirány beállítása tekintetében elhatározólag kíván hatni a jövő lelkészeire.

Az indítványt egyesek azon indokolással, hogy az ifjak szabadságát korlátozni nem kívánják, — ellenezték, egyesek melegen támogatták, a többség azonban tájékozatlanul nézte s noha magában az indítványban benne van a teljes indokolás, bővebb magyarázatot kívánt s az ügyet jelentés és javaslattétel céljából a kol-

legium felsőoktatási s gazdasági tanácsához határozta letenni. Minthogy egyik bizottságban az a nézet is felmerült, hogy ez eszmét hirlapilag is meg kellene előbb beszélni: kívánok a tárggyal itt foglalkozni s az eszmecserére alkalmat adni.

Indítványom célját a következőkben fejtem ki. Cél általában a családot pótolni, amelyre az ifjúnak épen ebben a korban van legnagyobb szüksége; közelebbről pedig:

a) a szellemiekben: a theologusokkal való állandó érintkezés alapján az egyéniségek felismerése s az individuális nevelés alkalmazásának lehetősége; ebből folyólag az ifjak legmögfelelőbb minden irányú tanácsolása, tanulmányaik ellenőrzése s a felismert hajlam vagy rátermettség alapján irányítása, az önálló szellemi munkára képesítés, e célból a források feltárása, azok használatának megismertetése; továbbá a vallásos érzületnek reggeli, esteli rövid preces, közös- és magánbibliaórák tartása által állandó ápolása, — általában a lelkek kialakulásának tudatos irányítása, gondos vezetése, üdvös befolyásolása, e célra a legfőbb nevelőeszköz a biblia felhasználása. Szomorú dolog biz az, de úgy van, hogy sok ifjú, még ha theologus is, nem igen forgatja a bibliát. Megdöbbenve tapasztalom, hogy a már rendszeresített esti precesen egyik-másik ifjú a bibliát meg-megakadva olvassa, amiből megállapítható, hogy még az előre kijelölt részt sem olvasta át legalább csak a külső dekorum kedvéért is. A bibliát csak

másra, valószínűleg arra, hogy mi lenne akkor, ha Magyarország elveszne és a magyar nóta örökre elnémulna...? Még a könnyek ott ragyogtak szemében mikor megharsant a trombita s jelt adott a beszállásra Búcsúztunk. Megöleltük egymást utoljára. Az egyik pár hét múltán a Kárpátok védelmében esett el, a másik nem régen a román fronton halt hősi halált. Azt mondják, hogy két ellenséges golyótól halálra sebezve az utolsó percekben fiatal feleségéről és szép kis fiacskájáról beszélt, végül annyit mondott: Mondjátok meg, hogy Erdélyért haltam meg... Aztán elnémult az ajak mely magyarul beszélt, utolsó dobant a szív, mely magyarul vert. Erről hozott hírt a tábori lap, mellyel egyidejűleg a rendezőség meghívását kaptam. Egy pillanatra fölelevenedett előttem az én meleg szívű, tipikusan magyar barátom alakja, aki úgy szerette a magyar nótát, mint akár tulajdon családját, hogy megsíratta azt. Ez a megható kép vezetett tárgyam megválasztásához és adta nekem azt a gondolatot, hogy ez alkalommal, az igen tisztelt közönség engedelmével, előadást a magyar nótáról tartok.

A magyar nép a dalban őrizte meg a legrégebb nemzeti költészet zenei őselemeit. A népdalban, a szöveg és dallam egymáshoz simúlnak. Az érzést, mely a

népdalban kifejezéshez jut, a dallam mindig jellemzőbben tolmácsolja, mint a szöveg. A népdal később a nóta nevet veszi fel. Nóta, mely szó a latin nóta musica kifejezésből származik, általában jelent minden magyar zenei műfajt, mégis szűkebb értelemben a magyar zene legnépszerűbb fajait, nevezetesen a népdalt, hallgatót, toborzót, körmagyart, palotást és a csárdást értjük alatta. A szomorú nóta vagy lassú és ugyanannak a víga vagy gyors, továbbá a lassú ritmusú, méltóságos palotás és a gyorsra szilaján kitörő csárdás sokkal tökéletesebben magában hordja a magyar faj érzelmi világának sokszor a végletekben járó sajátosságait, mint a nóta szövege. A magyar nóta zenei formája a legrégebb időktől kezdve lassú fejlődés után alakult ki és tökéletes szép alakban kristályozódott.

A magyar nóta leglényesebb alkateleme a ritmus. A ritmust a görögök észlelték legelőször a hullámverésen. A görög klasszikusok és ezek közt Aristoxenos szerint a ritmust legtökéletesebben a zene mutatja. A ritmus általában folyamatosságot jelent, a művészetben pedig a rendnek egy különös nemét értjük alatta. Még pedig időbeli rendet, melyet érzékszerveinkkel felfoghatunk. Az ilyen rend, mint periodikus mozgás jelentkezik. A művészi ritmus abban különbözik a közönséges, vagyis a természeti tüneményekben észlelhető ritmus-

megismerés után lehet megszeretni, a megismeréshez pedig a versate diu, versate noctuque útján juthatunk el. Csak magáért azért bevezetném az új rendszert, hogy a családfővel a tagok a bibliát évenként egyszer elolvassák. Lelkészképzést biblia nélkül épen mi nem akarhatunk. E cím alá tartozik még a tanulmányozástól fennmaradt üres idők hasznos eltöltése, gyakorlati munkák végzése, konversatoriumok tartása, a napi és kérdések közös megbeszélése által;

b) az erkölcsiekben: pótolni a család irányító, ellenőrző, nevelő és fegyelmező hatását, evégből a főszempont magán- és társaséletük nem rendőri, hanem atyai figyelemmel kísérése, szükség esetén a kellő időben történő beavatkozás, kísértések között az erkölcsi érzék erősítése, a sülyedező életnek segítségére sietés, az öröklött, vagy szerzett rossz hajlamok nyesegetése, a heves indulatok oltogatása s minden körülmények között a példával, az étellel előjárás;

c) egészségi tekintetben: a munka és szórakozás alkalmainak böles váltogatása, a lélek mellett a testnek hasznos sportokkal erősítése, a gyengébb fizikummal bíró vagy más átmeneti bajban szenvedő tagok számára megfelelő viszonyok teremtése, a betegek orvoshoz utalása s a gyógykezelés ellenőrzése, az egyes kényesebb esetekben az orvossal közös eljárás megbeszélése s folytatása;

d) a szórakozás és felüdülés szempontjából: általában a családdal együttélés minden rendszeres és kere-

től, hogy nem egyszerű és egyhangú, hanem változatos és gyönyörködtető, mert ellentétes részeket, különböző mozzanatokat foglal össze. A művészi ritmus és így a zenei ritmus is nem pusztán időbeli rend, hanem ennél több, időbeli szerkezet egymás alá és fölé rendelt tagokkal, taktusokkal, rendekkel és periódusokkal.

A mai magyar nóták ritmusa nagyon régi s őselemeinek eredete a bibliai korig visszanyúlik; még napfényes keleti hazánkból szállott az ránk drága örökség gyanánt azokkal a képes kifejezésekkel együtt, melyek nótáinkban oly gyakran előfordulnak, bizonyos keleties bájt kölcsönözve azoknak. A magyar nótákban a ritmus régibb a dallamnál és ez alkotja a nóta csontvázát. Ha a magyar nóta rengő szálait szétfejtjük, elemezzük és megfigyeljük, hogy mikép szövődnek egybe e szálak, nem találunk Európában olyan zenét, mely annyi eredetiséget és a ritmus helyes alkalmazásában annyi érdekességet tudna felmutatni, mint a magyar nóta. E nótákban a magyar néplélek nyilatkozik meg tökéletesen s e nóták ritmusában a magyar faji érzés szenvedélyes hullámverése csapkod ide s tova, sokszor szabálytalannak látszó és mégis szabályos átmenetek közt, hosszú időn át fejlődött gyönyörű formák remek szép keretei között.

(Folytatjuk.)

setlen alkalma, főként a napi munka végeztével közös együttlét, olvasó-, társalgó-, zeneterem létesítése, családi jellegű estélyek rendezése, városi, főként a tanári családok bevonásával s ezáltal az ifjúság és a társadalom közti érintkezés megteremtése, közös kirándulások és tanulmányutak szervezése.

e) a külsőségeket illetőleg: az esetleges felszegség, darabosság, bátortalanság vagy modortalanság lecsiszolgatása, a társas érintkezések s társadalmi formák gyakorolgatása, rendre, pontosságra szoktatás, szerény, figyelmes, tisztos viselkedésre nevelés, a családiasságot nélkülöző mai közös étkezésnél szokásos s a jó modorral ellenkező válogatás, az ételek felett gyakorolt lekicsinylés stb. stb. ferdeségeinek a család jelenléte által fékezése, sőt kiirtása;

végül az intézet és a szülők között kívánatos közvetlen (személyes vagy levélbeli) érintkezés és áldásos kölcsönhatás megteremtése.

E célok megvalósíthatása szempontjából kívánatos a lelkészkepzőintézet mai szervezetét a családi rendszer alapján alakítani át. E célokat azonban a családon kívül élő igazgató sikeresen nem szolgálhatja: *közöttük, velük kell élni* annak, aki a család hatását rajtuk érvényesíteni akarja és pedig nemcsak magának a családfőnek, hanem a dolog természetéből folyólag magának a családnak is, hogy a család hatása kifejeződésre juthasson. Nem tartom kizártnak, hogy egyes tagokra ez feszélyező, alkalmatlan korlátnak fog feltűnni, de talán épen az ilyeneknek van erre legnagyobb szükségük.

A kivített illetőleg szükségesnek tartom, hogy a lelkészkepzőintézet, minthogy *egy család*, külön (egy szinten, nem vegyesen lakva más fakultások hallgatóival) helyeztessék el, nemcsak a felügyelet egyedül így biztosítható gyakorolhatása végett, hanem főként azért, mert az egy tudománykörben mozgó, egy élethivatásra készülők szakszerű képzése, közös tanulmánya, a lelki világukhoz tartozó dolgok közös megbeszélése, közös bibliaolvasás, egyes helyek feletti eszmecserek ezt feltétlenül megkívánják; az együttlakáson kívül azonban épp oly szükségesnek tartom, hogy egyéb alkalmak s helyiségek, mint társalgók, szórakozó- és zene-, esetleg játéktermeik, az étkező helyiség közösök legyenek az egyetem többi polgáraival, mert akik felnővén, egy társadalom tagjai lesznek, azok, kell hogy már itt a pályára készülési éveiben is egymással testvériesen érintkezzenek s különösen a leendő lelkészeknek van arra szükségük, hogy a különböző élethivatások jövő betöltőivel már az iskola falai között a kívánatos kölcsönhatásban éljenek s egymással az egymásra ható szellemi kincseket kicseréljék.

A lelkészképzés gyakorlati kérdéseinek fejtegetését mellőzhetőnek tartottam, mert ezeket a lelkészkepzőintézet megállapított szabályzata (Egyh. ker. jegyzők. 250—1915. sz.) már intézményesen rendezte.

Kiss Ferenc.

Irodalmi szemle

Megjelent folyóiratok: Az *Ut* III. évf. 1—2. száma megszokott változatos tartalmú cikkeinek írói ezúttal R. L., F—o., M. S. Az egyházi ének és zene rovatvezetője az ismert nevű Seprődi János. — A *Könyvújság* I. évf. 8—9. száma Sz. M., Sz. L. és Kyn aláírású szerzők tollából tanulságos könyvismertetések közöl, Szimonidesz Lajostól pedig Walthernek Luther jellemrajzához simuló és találó jellemképét mutatja be. — A „*Diákvilág*“ VIII. évf. 6—7. számában V. J. Lutheránus és kálvinista című eszmefőredékét olvassuk a protestánsizmus szétágazóságában megnyilatkozó két főtypus jellegzetes mivoltáról; ezenkívül építő célzatú közlemények és tudósítások élénkítik e kedvelt ifjúsági közlőnyt. — Míg ez a három kiadvány kettős számban látott napvilágot: addig a *Hajnal* külmisziói folyóirat VII. évfolyama már harmas számban (6—8. sz.) jelent meg. Most a zsidó misszió érdekében buzgólkodik az egész harmas szám. Vajha meghallanák, akiket illet és megterhénnek az Úrhoz hívó engedelmisségen. — Kedvező nyomdai viszonyok mellett változatlan terjedelemben és pontosan jelent meg az *Ébresztő* XVII. évf. 2. száma, valóban korszerű és eszméletető cikkeivel gazdagon; továbbá a Nyáry Pál ismeretes „*Keresztyén Lelkipásztor*“ havi folyóirata, mely bár még csak a II. évfolyamát éli, mindazonáltal általános kedveltségnek örvend.

A magyarországi református egyház egyetemes konventje Budapesten, 1916. évi december hó 14. napján tartott ülésének *jegyzőkönyve*. A református egyetemes konvent hivatalos kiadványa. Budapest, 1917. Tartalmazza a jelenvoltak névsorát (3—4. l.), azután az I. rész a 251—317. számú határozatokról szóló jegyzőkönyvet (5—62. l.), a II. rész a melléleteket (63—90. l.) és a függelék (91—116. l.). Ezt a 116 lapnyi füzetet háromezer példányban konventi megbízásból szakavatott gondossággal kiadta 1916. évi december hó 31. napján dr. Benedek Zsolt egyetemes konventi tanácsos.

Debreczeni Lelkészi Tár folyó évi februáriusi 2. száma az eddigi beosztás megtartásával két főrésze oszlik; nevezetesen az I. rész Theologiai Értesítő, melyben Szilávik Mátyás folytatja a theol. enciklopaedia és dogmatörténet köréből vett irodalmi tájékoztatóját (XVII—XXIX. l.), míg a II. rész Beszéd és imák tára különféle istentiszteleti alkalmakra szánva. Ez utóbbi rész írói Bán István, Csernák Béla, Eötvös Ferenc, Halka Sándor, Kis József és Sándor Ferenc, akik tavaszi, böjti, virágvasárnapi és rendes predikációkkal, illetve biblíamagyarazattal buzgólkodtak gyarapítani gyakorlati irányú és célú egyházi irodalmunkat.

A Protestáns Szemle XXIX. évf. 1—2. (kettős) füzete 144 lapnyi terjedelemben cikkeket, társadalmi és irodalmi szemlét, apró kritikákat és vegyeseket közöl. Az értekezésszerű közlemények írói: dr. Kenessey Béla, Zoványi Jenő, dr. Kováts István, Buza László és Sebestyén Jenő. Az erdélyi kálvinizmus háború utáni feladatairól ír Boér Elek. Amit pedig legelőbb kellett volna megemlítenünk, az az első lapon olvasható hódolatteljes köszöntés, mellyel IV. Károly apostoli magyar királyt megkoronáztatása alkalmá-

ból üdvözli a Szemle s vele együtt az egész magyarság, az egész nemzet: Fény nevére, áldás életére!

Theologiai Szaklap folyó évi 1. száma 72 lapnyi terjedelemben tartalomdús közleményekkel, pontosan megjelent. Figyelemre méltó értekezéseket írtak bele dr. Tankó Béla, báró Podmaniczky Pál, dr. Szelenyi Ödön. A könyvismertetések során méltányló kritikákat olvasunk dr. Erdős József Újszövetségi bevezetéséről, Jánosi Zoltán Papi dolgozatairól, dr. Horváth József Bölcsészettörténetéről és Réz László Vallás-oktatási vezérkönyvéről. Dr. Szeberényi L. Zs. pedig bemutatja Valdemar Amundsen háborús alkalmi könyvét.

Igehirdető egyházi beszédek gyűjteménye. Kiadják Révész János ev. lelkész, Soltész Elemér református lelkész, szerkesztők. Megjelenik havonként. A folyó 1917. évi márciusi füzet tartalma a következő: Farkas Dezső: A bánat. Böjti úrvacsorakor. Szabó Béla: A belső békesség. Böjti. Vargha Kálmán: A kenyér. Böjti. Csernák Béla: Mire tanítanak Jézus szenvedései? Böjti. Smid István: Harc az igazságért. Háború idején. Rédei Károly: Halál és élet. Háború idején. Szücs József: A társadalom. Vasárnapi. — Ez a füzet jubiláris eseményt is jelez, amennyiben Smid István „Harc az igazságért“ című beszéde immár az ezredik beszéd, mely az Igehirdetőben, tizenkettedik évi virágvasárnapján, ezúttal megjelent. Őszintén kívánjuk, hogy a hézagpótló, életképes és szakavatottságról tanúskodó Igehirdető a második és aztán majd folytatólagosan a többi ezrest is fokozódó méltánylás mellett és nemes öntudatossággal adhassa ki. A szerkesztőséget szívből köszöntjük.

Halottaink

Kovács Dániel székelyudvarhelyi református főgimnáziumi tanár 55 éves korában, 30 évi buzgó és eredményes tanári működés után, február 2-án elhunyt és általános nagy részvét nyilvánítása mellett temettetett el.

Különfélék

ARANY JÁNOS

Arany költészetének földalatti kútfeje az ezer éves magyarság, melynek ő remekbe teremtett típusa. Alig van a világnak költője, aki tisztábban és teljesebben képviselné faját, mint Arany a magyarságot. Nemcsak századának, hanem egész fajának lelke szólal meg költészetében. Ő is, mint Goethe, magába olvasztja az előtte élt irodalomnak minden alaki és tartalmi szépségét; a Halotti Beszéd-től Petőfi Sándorig mindenkit szolgálatába hajt s mint egy hatalmas szám: jelenti a nemzet szellemi bevételének végső összegét. De nemcsak összefoglaló, hanem úji

is. Nyelvében minden régi és új szépség benne ragyog, mégis az ő egyéni stílusa. A balladát a művésziesség olyan fokára emeli, hogy még Goethe is alatta marad. Modern psychológiát visz az epikai jellemzésbe, ezzel újjáteremti az ódon műfajt. Volt egy nagy álma: a gőzgépek századában meg akarta teremteni nemzetének naiv eposzát; ez nem sikerült neki sem, mert csak egy ember volt; de többet talált, mint amennyit keresett és jobbat adott, mint amelyet ígért: megalkotta a Toldi Miklós halhatatlan alakját. Költői világa egész; megvan sötétsége és fénye, mélysége és magassága; a nagy költők édes derűjéből az ő homlokára a legdrágább fény esett: a humor sugára. Elandalit és fölemel, megrikat és megnevetet; s olyan szépnek, olyan nemesnek tünteti föl a magyarságot, hogy költészetén keresztül szeretjük meg magunkat. Ennél nagyobb ajándékot költő nem adhat nemzetének.

††

A nagyváradai szép nap. Emlékezetes nap lesz a nagyváradiak előtt február 24. és 25. napja: püspök úr látogatta meg a református egyházat. Szokott kíséretét maga mellé rendelve, 24-én estvére érkezett meg Nagyváradra, hol az állomás egyik tágas termében a presbiterium várt reá s üdvözölte az érkező püspököt. Estve Sulyok István esperes-lelkész vendégei voltak a debreczeniek, kinek vendégszerető asztalánál mintegy huszonnyolcan élvezték a magyar barátság meleg szívét. Vasárnap reggel püspök úr útítarsaival s az egybegyűlt presbiteriummal együtt a templomba vonult. A tágas úrvárosi templom minden zege-zuga telve volt várakozó közönséggel, mely áhítozott püspökét hallani. Kellemesen, ízléssel énekelt az intelligens publikum, az orgona művészi játéktól zengett. Püspök urunk a szöszékre emelkedett, imádkozott, predikált, zengzetes nyelven, gyönyörűséges hangon. Megilletődve figyelt a közönség s lelki erejében felfrissülve, Istenbe vetett bizalmában megerősödve hagyta el az Úr hajlékát. Templom után a presbiterium diszgyűlése következett, hol a püspök meleg üdvözlése után Sulyok István esperes-lelkész számolt be az egyház anyagi és szellemi állapotáról. Kimerítő, magas nivójú volt ez a beszámolás, mely híven rajzolta a nagyváradai református egyház régi dicsőséges napjának lehanyatlása óta azt a küzdelmet, melyet az erősebbel, a gazdagabbal szemben folyvást harcolnia kell. Szegények ök, hiszen az egyházi terheket az az osztály hordozza, mely most is a legtöbbet szenved: a hivatalnokok kisdéd serege, és a hithű, áldozatkész iparosok. Be kell vallania, hogy a lét fenntartásához nincs elég erő. Adózási viszonyaik minden vonatkozásban kedvezőtlenek. Kitérések következtében a hívek száma csökken. Belmissziói kötelességeket, kivált mióta az egyik lelkészt éveken át súlyos betegség gyötri, nem végezhetnek. Reménykednek, bizva-biznak, hogy a vallás-oktatás intenzívebbé tehetése céljából segélyhez jutnak. Ebben az irányban kéri a püspök úr támogatását. Megindultan hallgattuk, hogy milyen fájdalmasan zúg a vészharang, mely a Sulyok István előadásában az egyesek, a társadalom s az egyházi hatóság gyors segélye után kiált. Dr. Baltazár Dezső püspök úr a beszámoló után bátorítólag szólt a pres-

biteriumhoz. Ismeri a helyzetet. Tudja, minő erőfeszítő munkát végez a presbiterium élén Sulyok István, de ismételte egy korábbi baráti kérését: találja meg a módját, hogy elviselhetetlen terhén, mely megőrli az erőt, könnyítsen. A maga részéről az eddigi sikertelen próbálgatások után biztató jeleket lát, hogy a segítség megjön. S még ha talán hűvös szelek kezdenének is valahonnan támadni: akkor sem fél semmi veszélytől, mert a veszedelem mindig együtt tartásra kapcsolta egybe a protestánsokat s a diadal az övék volt. Megelegedéssel megy el innen, biztató jeleket lát, hogy szebb jövő vár a nagyváradiakra. A gyűlés bezártával Szemes László volt szentjánosi pap tolmácsolta a vele együtt megjelent négy nyugalmazott lelkész tiszteletét, meleg ragaszkodását. Ezután az irodai és számadási dolgok kerültek vizsgálat alá. Meg kell vallanunk, hogy bár társadalmi körök (református kör, az iparosok religió köre) élénk tevékenységet fejtenek is ki, de bizony szerény vonalak közt mozog az egyház budgetje. Tisztviselőit felette minimális javadalmazásban részeltetheti. — Egyébként minden dolog szép rendben találtatott. A tanítónőképző-intézet meglátogatása után a városon több előkelő helyen tett látogatást a püspök úr. Délben Fráter Barna alispán vendégei voltunk, a város kiválóságainak társaságában. Estve a M. Pr. I. T. debreczeni köre tartott protestáns estélyt, ahol a tanítónőképző-intézet növendékei énekszámokkal működtek közre. Az estélyt D. Lencz Géza egyetemi tanár nyitotta meg tartalmas beszéddel, Koncz Aurélné felsőbb leányiskolai igazgató gyönyörűséggel hallgatott szabad előadást tartott, Sulyok Ilona művészileg zongorázott, Kiss Ferenc egyetemi tanár A férfi és nő az egyházépítés szolgálatában címmel tartott emlékezetes, nagyhatású előadást; Pelle Veturia a Szabó Margit zongorakísérete mellett gyönyörűen énekelt, Havas Olga több hatásos költeményt szavalt. Végül püspök úr zárta be tartalmas beszéddel a gyönyörű estélyt. Mi pedig a minden tekintetben sikerült estélyről a legjobb emlékekkel távoztunk el, sietve vissza a munka izzó műhelyébe, Debreczenbe.

r—r.

A protestáns egyházak vezérférfiai február hó 20-án Budapesten gróf Degenfeld József elnöklésével értekezletet tartottak a reformáció 400-ados évfordulója közös megünneplése tárgyában. Dr. Baltazár Dezső, dr. Tüdös István püspökök és báró Prónay Dezső indítványai és hozzászólásai után abban állapodtak meg, hogy október 31-én istentiszteletet tart mindkét egyház s a reformátusoknál evangélikus, az evangélikusoknál református lelkész lesz a szónok. A két egyház együtt rendez ünnepélyt ugyancsak október 31-én. A részletek előkészítésére gróf Degenfeld József elnöklete alatt bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: dr. Baltazár Dezső, Petri Elek püspökök, Darányi Ignác, Scholtz Gusztáv püspök, dr. Zsigmondy Jenő és dr. Szelényi Aladár.

Szép alapítvány. K. Kovács József hajduszobeszlői presbiter és felesége Szilágyi Zsófia 1000 koronás alapítványt tettek szegény iskolás gyermekek felruházására. Ilyen áldozatokban gyönyörködik az Úr!

A rokkantakért. A biharzsadányi ifjúság 1917 február 18-án Gesztelyi Nagy Béláné Boros Ilona és Gesztelyi Nagy Béla vezetésével működvelő szin-

előadást tartott. Célja a helybeli rokkant hősök és az elesettek árváinak segítése volt, s a humánus cél már előre is biztosította az előadás sikerét. A tiszta jövedelem 344 korona 20 fillér volt, mely összeg a Hitelszövetkezethoznál alapként kezelve, a rokkantak és hadiárvák alapjául szolgál.

A Debreczeni Egyetemi Kör február 22-én sikerült tea-estélyt rendezett. A műsor kiemelkedő száma volt az a trió, amelyet dr. Tankó Béla egyetemi tanár, Almássy Márton és Varga Endre egyetemi polgárok adtak elő művésziessé; továbbá A két gránátos című szindarab, amelyben Garay Etta bh. kiváló tehetsége érvényesült gyönyörűen.

Arany János emlékünnepelel Máramarosszigeten. A máramarosszigeti református lyccumi főgimnázium „Szilágyi István Önképzőkör”-e március hó 2-án gazdag műsorú emlékünnepelet rendezett Arany János születésnapjának századik évfordulója alkalmaából.

Kitüntetés. A m. kir. pénzügyminiszter elismerő oklevéllel tüntette ki Tóth József bótrágyi református lelkészt, a hadikölcsönök érdekében tett kiváló hazafias szolgálataiért. Örömmel vettük ezt a hírt, mert azt látjuk belőle, hogy a hívek hallgatnak lelkipásztornak intő s buzdító szavára s ebből csak áldás fakad. Sokképen meglátható ez a bótrágyi gyülekezetben, hol a gondoskodó lelkipásztor fáradozása nyomán újra épültek az összes egyházi épületek; 1912—13-ban templomot építtetett az egyház, 94 ezer korona költséggel; s ma nem adóssága, hanem megtakarított pénze van az egyháznak. Reméljük, hogy az anyagi keretek megerősödésével együtt jár a lelkiekben való gyarapodás is.

Az ungi egyházmegye a Komjáthy Béla halálával megüresedett gondnoki széket Bernáth Zoltán vajáni földbirtokossal töltötte be. Az új gondnok a tiszánineni egyházkerületnek eddig is egyik kiváló és tevékeny vezéralakja volt.

A dunamelléki református egyházkerület a reformáció 400-ados évfordulója emlékéül internátussal és leánynevelő-intézettel kapcsolatos leányárvaházat óhajtt építeni. E nemes célra adományokat szívesen fogad a dunamelléki egyházkerület elnöksége.

A nyári időszámítást a monarchiában, Németországon és Olaszországban ismét életbeléptetik. Németországon április 16-án reggel két órakor kezdődik és szeptember 17-én reggel három órakor végződik. Olaszországban március 25-től október 1-ig tart.

Királyunk imája gyűrűk. Az Országos Hadsegélyező Bizottság igen izléses gyűrűket hozott forgalomba, felejthetetlen emlékü jó királyunk „A király imádkozik” című közismert képének dombornyomásával. A gyűrűk, amelyek ezüstből készülnek és 2 koronáért rendelhetők meg a fentnevezett bizottságnál (V., Képviselőház), már eddig is tetemes összeggel gyarapították hadban elesett derék katonáink özvegyeinek és árváinak segélyalapját. Ez

emlékgyűrű megszerzésével kiki nemes és hazafias cél elérését mozdítja elő.

Száz imakönyv. A „Lelkészegeyesület” 7. számában egy tábori lelkész dr. Baltazár Dezső püspök úrhoz levelet intézett, jelentvén, hogy a gondozása alatt levő katonák imakönyvekben szükölködnek. A levelet Zih Sándor debreczeni lelkész közölte Árpád-téri híveivel, akik nyomban az istentisztelet után annyit adakoztak, hogy ebből az összegből száz imakönyvet már el is küldtek katonáinknak.

Szappanadomány. Dávidházy Jánosné nagytiszteletű asszony Kabáról 56 drb. 20 kg. szappant és 39 K készpénzt küldött a debreczeni Katona-Otthonba a „Lelkészegeyesület” által megindított szappangyűjtéshez.

Különös úrvacsora címen méltánylólag ír az Evangelikus Lap a drégelypalánki református lelkésztől, aki teljesítette haretéren levő s 13 hónapja református lelkészt nem látott hívének abbéli kérését, hogy küldjön neki abból a kenyérből és borból, amiből az otthonlevő hívek is úrvacsoráztak.

A lutheránus egyház Amerikában. A 1915. évben Amerikában volt a lutheránusoknak 9627 lelkészük, 15,958 egyházuk, 3,754,923 megkeresztelt, 2,414,116 konfirmált egyháztaguk, 231 szeretetintézményük 834,129 ápolttal, 3793 papnövendékük, 117 folyóiratuk és 16,869,262 dollár bevételük.

A Katholikus Népszövetség tagjainak száma hazánkban 310,500 volt az 1916. évben, a mult évinél 31,000-rel több.

A katolikus sajtó támogatására Csernoch János hercegprimás ötezer koronát adományozott a katolikus írók és hirlapírók Pázmány-egyesületének a katolikus újságírók nyugdíjpótló intézményének létesítésére.

A „Vasárnapi Ujság” február 25-iki száma sok érdekes haretéri képen kívül, ritka szép képekben mutatja be a Nemzeti Múzeumban rendezett kornázási emlékkiállítását. Szépirodalmi olvasmányok, egyéb közlemények, cikk a német lovagrendnek a háborúban tett szolgálatairól s a rendes heti revatok, mint az előző számokban. Előfizetési ára negyed évre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

F. V. L. Placet. Salutem.

Sz. L. Jövő számunkban emtekezünk meg róla.

r. A karczagi ünnepség elszámolása jövő számunkra maradt.

Tartalom: Dr. E. J., A konfesszió értéke. — Kiss F., A lelkészképző-intézet családi rendszer szerinti átalakítása. — Tárca: Papp G., A magyar nóta. — Irodalmi szemle. — Halottaink. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Hivatalos Értesítő 6—9. sz.

KÖNYVUJSÁG

Tanulmányok, bírálatok és ismertetések
a magyar és külföldi irodalom köréből.

Szerkesztik CZEGLÉDY SÁNDOR pápai ref. theol. akad. tanár;
Lic. FIZÉLY ÖDÖN, aranyosmaróti ev. lelkész és SZIMONIDESZ
LAJOS, nagybörzsönyi ev. lelkész.

Megjelenik

július és augusztus hónapok kivételével minden hó 15-én és 30-án.

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 10 KORONA

Kiadja: **Scholtz Testvérek** könyvkereskedése Budapest, IX.,
Ferencz-körút 19., ahonnan bármely egyházi vagy világi irodalmi
termék beszerezhető. Gondos kiszolgálás, előnyös feltételek.

BÉKÉS LAJOS

Debreczen, Piac-utca 46-ik szám.
Telefon 304. szám.

Kalap, fehérmű, úri-divat és szabó üzlet.

Készít férfiruhákat, felöltőket a legjobb
kivitelben, valamint teljes úri kelen-
gyéket mérték után.

MÁRCIUS 15.

Hazaszeretet. (Tizenegy alkalmi beszéd.) Irta: Danóczy Antal. K 1—
1848 március 15-ike. Irta: Ferenczy Gyula dr. K —40
A hazaszeretet előpróbái és erényei. Templomi beszéd elő- és utó-
imádsággal a világháború márc. 15-re. Irta: Fülöp József K —50
Március idusán. Két hazafias beszéd és egy ima. Irta: Imre Samu. K —50
Március 15-én. Egyházi beszéd. Irta: Kovács Ferenc. K —15
Egyházi emlékbeszéd március 15-én. Irta: Mészáros János. K —30

Történelmi és iskolai játékok.

Márciusi dalok. Irta: Ábrányi Emil. K —36
Szabadság, Haza. Újabb márc. dalok és egyéb költ. Irta: Ábrányi Emil. K —76
Oreg honvéd. Jelenet. Irta: Balla Miklós. K —80
A honvéd. Színjáték. Irta: Balogh Kálmán. K —80
A hazaáruló. Színjáték. Irta: Erdélyi Zoltán. K —80
Rákóczi színművek. Az ifjúság számára. Szerk.: Kötös Károly Lajos. K 2—
1848 március 15. Irta: Gracza György. K —36
Honvédtoborzás 1848-ban. Szindarab egy felvonásban. Elemi iskolák
számára. Irta: Kozlayné Jencs Jolán. K —60
Iskolai jelenet 1848 március 15-én. Történelmi Pesten. Irta: Kozlayné
Jencs Jolán. K —70
Szabadság ünnepe. Ifjúsági színjáték. Irta: Pásztor József. K —80
Március 15. Alkalmi színjáték. Irta: Pásztor József K —80
Aradi vértanúk albuma. Szerkesztette: Varga Otto K 15—

Kaphatók:

KÓKAI LAJOS

könyvkereskedésében
Budapest, IV., Kamermayer Károly-utca 3. sz.

(Célszerű az összeget postautalványon, vagy bélye-
gekben előre beküldeni. - Portóra 20 fillért kerek.)

Legszebb konfirmációi ajándék.

SZOLNOKY GERZSON

MENNYORSZÁG KAPUJA

Ezen imádságos könyvecskéből a tiszántúli, tiszáninneni és dunántúli református egyházkerület püspökei ajánló körlevelükben többek között a következőket mondták: „E hangban és tartalomban nemesen egyszerű, mégis gyönyörűséges kis imádságos könyvet, mely mint hiszem, ifjúságunk nagy lelki épülésére szolgál, a legmelegebben ajánlom becses figyelmökbe és szeretetökbe. Főként a konfirmáció alkalmával szíveskedjenek ezt az ifjúságnak ajánlani. Egyfelől hozzátartozóik, másfelől egyházunk alig adhat ifjainknak kedvesebb és hasznosabb ajándékot.” — A 168 oldalra terjedő 12¹/₂ x 8¹/₂ cm. nagyságu, zsebbe tehető imádságos könyvnek ára, mely igen finom, famentes, símitatlan papíron készült, rendkívül elegáns, egy úrvacsorát osztó lelkész és két, az úrvacsorát felvevő gyermek arcképével díszített vászonkötésben jelent meg. 1 korona 20 fillér.

10 péld. megrendelésénél 96 fill., 25 péld. megrendelésénél 90 fill., 50 péld. megrendelésénél 84 fill., 100 péld. megrendelésénél 78 fill., 500 péld. megrendelésénél 72 fill., 1000 pld. megrendelésénél 66 fill. **Megrendelhető:**

HEGEDÜS és SANDOR
KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN, DEBRECZEN.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya“ kötelékében az 1915. év végén 1300 fogyasztási szövetkezet működött, amelyek összforgalma 60.000,000 korona volt.

Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

HIVATALOS ÉRTESITŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

842—1917. szám.

Körlevél a kebelbeli egyházmegyéek espereseihez.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Egyházkerületünk a 239—1906. számú közgyűlési határozat 7-ik pontja értelmében az egyházkerületi gyámintézet terhére egy református lelkészárva ellátására évenként 425 koronát ad a budapesti protestáns árvaegyletnek.

19—1909. számú közgyűlési határozat 5. pontjára utalással felkérem Nagytiszteletet, hogy a böles vezetése alatt álló egyházmegyében a fent számjelzett összeg által biztosított ellátásra alkalmas módon pályázatot hirdetni s a pályázat eredményéről teendő jelentését hozzám, folyó évi április hó 10-ig felterjeszteni méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1917 február 6

dr. Baltazár Dezső,
püspök.

801—1917. szám.

Körlevél

valamennyi kebelbeli nagyt. Lelkeszi Hivatalnak és az összes kebelbeli iskolák tek. Igazgatóságainak.

A „Magyar Képzőművészek Egyesülete“ elnökségének folyó évi január hóban kelt alábbi megkeresését szíves figyelmükre méltatás kérésével midőn mellékelten közlöm,

Atyafiságos szeretettel vagyok

Debreczen, 1917 február 21

dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Magyar Képzőművészek Egyesülete Budapest, Városliget,
Mücsarnok.

Budapest, 1917 január hóban.

Méltóságos és Főtisztelendő tiszántúli református egyházkerület Püspökségének

Debreczen.

Méltóságos és Főtisztelendő Püspökség!

IV. Károly király és Zita királyné trónralépése alkalmából országunk megyéi, városai, közhatóságai és iskolái bizonyára hazafias kötelességüknek fogják tekinteni, hogy hivatalos helyiségeiket a felséges királyi pár arcképével, eredeti festményével vagy szobrával díszítsék.

Erre való tekintettel máris akadtak üzleti vállalkozások, melyek az országot minden művészi érték híjján való, selejtes reprodukciókkal, gipszöntvényekkel és olajnyomatokkal árasztják el.

Ez feltétlenül megakadályozandó, mert egyaránt hazafias, loyális és művészi követelmény, hogy a magyar király és a magyar királyné arcképe csakis művészi formában — mint eredeti festmény vagy szobor — kerüljön a magyar közönség elé.

A magyar képzőművészek e magasabb érdekhez fűződő tekintetből kötelességüknek tartják, hogy közhatóságainknak ilyen irányú törekvésekben módot nyújtsanak.

A magyar képzőművészek erkölcsi testülete:

a Magyar Képzőművészek Egyesülete, amelynek valamennyi számottevő magyar festő- és szobrászművész tagja, a legmagasabb művészi igényeknek is megfelelhet.

Épen ezért a Magyar Képzőművészek erkölcsi testülete készséggel vállalkozik az arcképrendelések közvetítésére és lebonyolítására, abban a határozott tudatban, hogy tevékenységével egyaránt szolgálja a magyar közönségnek és a magyar képzőművészeknek jól fel fogott művészi érdekeit.

A királyi pár arcképe bármely formában — egész alak, térdkép, mellkép, bronz- vagy márványszobor és mellszobor — megrendelhetők és még arra is súlyt helyezünk, hogy szerény honorárium ellenében is eredeti művészi munka alkottassék.

Teljes tisztelettel kérjük tehát, hogy Egyesületünk hazafias szolgálatkészségét igénybe venni méltóztassék.

Levélbeli kérdésekre készséggel adunk felvilágosítást.

Hazafias üdvözlettel

Róna József,

a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke.

Basch Gyula,

Zala György,

a festészeti szakosztály elnöke. a szobrászati szakosztály elnöke.

881—1917. szám.

Körlevél

valamennyi kebelbeli nagyt. Lelkeszi Hivatalhoz és tanintézet tekintetes Igazgatóságához.

A „Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság“ elnökségének alábbi levelét azzal közlöm, hogy azt szíves figyelmükre méltatni s a benne foglaltaknak a lehetőségig eleget tenni méltóztassanak.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1917 február hó 12

dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság Budapest,
VII., Károly király-út 3.

Méltóságos Püspök Úr!

A belügyminiszter úr a napokban nyújtotta be az országgyűlés képviselőházának ama kegyeletes célú törvényjavaslatát, amely a hazájukért halt hősök emlékének községenként és városenként történő megörökítésére vonatkozik. Az elnökletem alatt álló Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság már a háború legelején megindította hasonló célú akcióját. Tudván azt, hogy testületek és magánosok egyforma lelkesedéssel kívánják az emlékezés és kegyelet adóját leróni elhunyt hős fiainknak és számítván arra, hogy az üzleti élelmesség, amely a háború folyamán sajnos, sok visszaélésben és lelkiismeretlen üzérkedésben jelentkezett, ki fogja használni a kegyeletnek ezt a területét is, — bizottságunk égisze alatt közös szervezetbe egyesítettük a legjelesebb magyar művészi testületeket, a Magyar Képzőművészek Egyesületét, a Magyar Iparművészeti Társulatot, a Magyar Mérnök és Építész Egyletet, valamint a Magyar Építőművészek Szövetségét s e testületek művésztagei által pályázatok és megbízások útján terveket készítettünk hősi emléktervekre: szabadon álló emlékművekre, templomok falára illeszthető festményekre, rajzokra stb.

Akciónk megindításánál gondos figyelemmel voltunk arra, hogy minden üzleti szempontot kizárva a művészi színvonal biztosítása mellett lehetőleg olcsó emlékművekre készíttessenek a tervezések, hogy így a legszegényebb magánosok és testületek is méltó módon áldozhassanak kegyeletüknek. Bizottságunknak éppen most nyílt meg egy kiállítási és irodai helyisége Budapest, VII. Károly király-út 3. alatt, ahol művészek látják el a megrendelések ügyét és mindennemű szóbeli és írásos tájékozódásra készséggel válaszolnak.

Arra bátorkodom kérni Méltóságodat, kegyeskedjék hatáskörében ez ügy iránti szeretettel és nemes jóindulattal odahatni, hogy hívei körében bizottságunk közcélú törekvése ismertté váljék s ebben megsegíteni bennünket abban, hogy hasonló vonatkozású, silány külföldi emlékmű gyártmányok beözönlése és élelmes ügynökök révén a tájékozatlan lakosságra reáerőszakolt értéktelen és művészietlen termékek áradata elől megóvjuk egyrészt a hősök szent emlékét, másrészt társadalmunkat.

A kegyeletes célra való tekintettel kérem tehát Méltóságodat, legyen kegyes felhívni papsága révén a hívek figyelmét a Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság hazafias és kegyeletes célú akciójára.

Előre is megköszönvén nemes támogatását, vagyok a legmélyebb tisztelettel

Budapest, 1917 január havában

Lukács György.

v. b. t. t., orsz. képviselő,
bizottsági elnök.

Pályázati hirdetés.

A téglási egyház pályázatot hirdet két férfi tanítói állásra.

Az egyik kántortanítói állás. Javadalma: 1000 kor. készpénz, 240 kor. kántori díj. Lakás, kert, két kert 300—300 □-öl a beltelkekben.

A másik rendes tanítói állás javadalma: 1000 kor. készpénz. Lakás természetben. Az állások közül a kántori június elsején, — a másik azonnal elfoglalandó. Orgonázás megkívántatik. Próbára akiket az egyház meghív, azok költségét megtéríti.

Pályázat határideje március 20.

Pályázat.

A hódmezővásárhelyi református egyház pályázatot hirdet az Ujtemplom melletti egyházi segédlelkészre.

E segédlelkész javadalma: 1600 korona évi fizetés, az 1917. évre 200 korona drágasági pótlék s egy kis szobából álló lakás, amely egyzersmint hivatalos helyiségeül is szolgál.

Kötelessége: kéthetenként felváltva a templomi és egyéb hivatali szolgálatok teljesítése. A presbiterium által részére kijelölendő tanintézetekben, illetve osztályokban legfeljebb heti 16 órán át vallásitanítás teljesítése, általában az állás szolgálati szabályzatában előírt kötelességek végzése. Ezen szabályzatot pályázni óhajtok az egyházi jegyzői hivataltól kikérhetik. A megválasztott segédlelkész 30 korona útiköltséget kap.

A pályázati kérvények f. évi március hó 20-ig a lelkészi hivatalhoz adandók be, megválasztott állását f. évi március hó 30-án köteles elfoglalni.

Hódmezővásárhelyen, 1917. évi február hó 27.

Pap Imre,
elnök-lelkész.